

SÖZLÜ TARİH KURAMI BAĞLAMINDA ANKARA-KILIÇLAR KÖYÜNÜN KURULUŞU VE KILIÇ DEDE'NİN EFSANEVİ KİŞİLİĞİ

Gülperi MEZKİT*

ÖZET

Tarih, yaşanılan anın gerisinde kalan dönemin bilgisidir. İnsanoğlu bu bilgiye ulaşmak ve anın bilgisini gelecek kuşaklara ulaştırmak için yaşanılan dönemin imkânları ölçüsünde çeşitli yöntemler denemiştir. Yazının 6.000 yıl öncesinde bulunduğu iddiasına dayanarak, yazının bulunmadığı/yazısız tarihi bilme imkânını ancak nesiller arası sözlü aktarımda bulmaktayız. Yazının icadı ile kayda geçen tarih, girilen savaşlardaki kahramanlıkların, yöneticilerin etkili ve güçlü tavrının, toplumların yaşamlarında derin izler bırakan etkili olayların ve daha ziyade siyasi kişilerin ve devletlerin tarihidir. Büyük ve sarsıcı olaylardan arta kalan ve onlarla mukayese edildiğinde daha az tesirli olaylar sözlü tarihin hafızaya dayalı belleğinde muhafaza edilmiştir. Yerel tarih bilgisinin büyük çoğunluğu yazıya geçmemiş/geçememiş ve halkın hafızasına emanet edilmiştir. Bu bağlamda, Ankara Çubuk ovasında vuku bulan Ankara Savaşı(1402) sırasında Çubuk'a bağlı olan(daha sonra ayrılıp Kazan ilçesine bağlanan) Çelençler Köyü'nde(daha sonra adı Kılıçlar olarak değiştirilmiştir) yaşanan, Yıldırım Bayezid'in esir edilmesinin, halk üzerinde yarattığı derin teessürün etkisiyle gölgelenen bir hadisenin yöre halkı tarafından sözlü hafızada saklanarak ve dilden dile aktarılacak korunmuş hikâyesi üzerinde durulacaktır. Yıldırım Bayezid'in ordusunda yer alan ve şehit düşen Kılıç Dede'nin köy kuruculuğu ve etrafında gelişen anlatmaların köyün tarihini yeniden kurmasındaki rolü tartışılacaktır. Gerçekten yaşayan sıradan bir askerin kahramanı olduğu hadisenin ve bu hadise içinde şehit düşmesinin köylü üzerinde yarattığı etkiler neticesinde efsaneleşmesi, kişiliği etrafında oluşan anlatmalarla bir köyün tarihinin yeniden inşa edildiği mütalaa edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ankara Savaşı, Kılıç Dede, Köy, Tarih, Alperen

* Arş. Gör. Hacettepe Üniversitesi Türk Halkbilimi Anabilim dalı, El-mek: ccchanzadecce@hotmail.com

**THE EMERGENCE OF VILLAGE OF KILIÇLAR IN ANKARA
AND LEGENDERY PERSONALITY OF KILIÇ DEDE IN THE
CONTEXT OF ORAL HISTORY THEORY**

ABSTRACT

History is the knowledge of the time which behind the moment. Human tried to different methods to reach this information and convey the moments information to next generation. Based on the 6,000 years of the invention of the handwriting, There is the possibility of knowing the date of the post but when transmitted by word of mouth from generations of owners. The history which to write with invention of handwriting is the history of heroes, effective and powerfull attitude of managers, the effected events of in the lives of the communities and states and political peoples. When compare with them big and shocking events has been less influenced the remaining events has been retained in the memory of oral history. This article will focus on the event which occurred in Ankara Battle in 1402. Behind the event of which deep influence on the folk to be captured Beyazid's is hiding the verbal memory by the local people and the story preserved by passing from some body to some one. In addition to this, in this article will be discussed building the village and tellings about Kılıç Dede whom located in Bayezid's army and falled down. At the and of this article the study will be on the the history of villages which shaped by the tellings of Kılıç Dede and his around.

Key Words: The Battle of Ankara, Kılıç Dede, Village, History, Alperen

1.Giriş

Walter Ong, yazının çok yeni tarih olan altı bin yıl öncesinde icat edildiği tezini savunur; ona göre bilinen otuz bin yıllık tarih¹, insanoğlunun söz üzerinden bilgi akışını sağladığı bir zaman dilimidir. Yazı zaman içinde keşfedilmiştir. Bu bağlamda tarih, yazılı zamanın bilgisi olmakla birlikte yazısız zamanın bilgisi olmayı da hak etmektedir. Tarihin söz ile başladığı çıkarımından yola çıkıldığında söz ile tarihin yolu yaklaşık yirmi altı bin yıl birlikte devam etmiştir ancak bu birlikteliğin kopması ilk olarak yazının icadı ve ardından da “19. yüzyılda tarihin kendisini bir bilim dalı olarak tanımlama çabasının yoğunlaştığı döneme denk gelmektedir. Bilimselliğin gereği olan şeyin nesnellik ve belgeye dayanma olduğu algısı nedeniyle tarihin bir bilime dönüşmesi çabası içinde sözle olan bağlar koparılmıştır. İnsani etkinliklerin sadece belgelendirilen kısmı tarihin konusu olarak algılanmış böylelikle de tarihin konusu “devlet, devlet adamları ve kurumlar” olarak tanımlanmıştır. Kişisel bellek ve değerlendirmeler sosyal tarih, kültür ve gelenek gibi alanlara bırakılmıştır(Danacıoğlu,2001: 131-132).” Tarihin konusunu oluşturan konuların dağılımı bu minvalde eşit değildir. Ayrıca olayların ve kişilerin anlatımı da kralların ve generallerin gözündendir. Tarih anlatımı, “Kadınları, fakirleri ya da ikinci sınıf vatandaşları görmezden gelmektedir(Akt: Akçalı ve Arslan; Lehane&Goldman, 1977: 173)².”Ancak Sözlü tarih, bir anlamda geçmişin bilgisini sıradan halkın belleklerinden derlemektir. Bu derleyiş esnasında yerel

¹ Ong, Walter(2012), Sözlü ve Yazılı Kültür, Metis Yayıncılık; İstanbul.

² Akçalı A. Aslı ve Arslan Erhan, Tarih Öğreniminin İyileştirilmesi Yolunda Alternatif Bir Yöntem: Sözlü Tarih, Kastamonu Eğitim Dergisi, sf:669-688, Mayıs 2012 Cilt:20 No:2

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013*

halkın olaylara dâhil olduğu gözlemlenir; yani sözlü tarih, yazılı tarihin nüfusunu genişletir. Sözlü tarih ile birlikte tarih yazımının alanı da genişlemiş, zenginleşmiş ve sosyal mesajı değişmiştir. Sıradan insanların deneyimleri göz önüne çıkmıştır. Aynı zamanda içerik kadar tarih yazımı da değişime uğramıştır. Sözlü kanıtların kullanımı yazılı tarihler ve okuyucuları ve de eğitim kurumları ve dış dünya arasındaki bariyerleri yıkmıştır (Thompson, 2003: 26).”

Bilinmektedir ki “Yazı dışı vurum vasıtalarından sadece birisidir ve en teknolojik olanıdır. Epistomolojik³ olarak gözlem, bilgi edinme vasıtası olarak belgeden daha önceliklidir. Bu manada doğrudan sahadan toplanan ve gözlenen malzeme bizi daha sağlıklı neticelere götürebilir. Öyleyse sahada yapılan sorgular orada yaşanan hadiselerin de belgesi olabilir mi⁴(Ersoy 2009: 22)?” sorusu çalışmamızın ana temasını teşkil etmektedir. Ankara Savaşı’nda yaşanan bir hadisenin yaklaşık altı yüzyıl boyunca toplum hafızasında saklanması, yaşanan hadisenin tek belgesi olması dolayısıyla Ersoy’u doğrular niteliktedir.

“Sözlü tarih insanlar tarafından kurulmuş bir tarih türüdür. Hayatı tarihin içine sokar. Kahramanlarını yalnız liderler arasından değil, çoğunluğu oluşturan ve o ana kadar bilinmeyen insanlar arasından seçer. Toplumsal sınıflar ve nesiller arasındaki bağlantıyı dolayısıyla anlayışı sağlar. Ortak anlamları ortaya çıkararak tarihe ve sıradan insanlara bir zamana ve mekâna aidiyet duygusu kazandırabilir(Thompson 2003:18).”Bir toplumu millet yapan unsurlar⁵ genel kabul ile Tarih ve kültür bilimi ile doğrulanmaktadır. Bu unsurların oluşmasında sözlü kültür⁶e ait birikimler önemli alt yapı oluşturur. “İnsanoğlu doğar, büyür ve ölür. Bu süreçte sosyal bir varlık olarak karşılıklı ilişkiler içerisinde bulunur. Bireyin kendisine ve en yakınlarından başlayarak genişleyen sosyal çevresine karşı almış olduğu sorumluluklar örf, adet gelenek, görenek, töre gibi sosyal yaptırımlarda kendisini bulur. İnsan bu dönem içinde yaşanan folklorik malzemeyi ortaya koymakla kalmaz, bilgi haline gelmiş folklorik malzemelerle süsleyerek ağızdan ağıza gelecek nesillere aktarır⁷ (Tan 2003:10).” Bilgi haline gelmiş folklorik malzemeler, bilimsel birçok disipline ışık tutar. Bu bağlamda Tarih, antropoloji, arkeoloji, sosyoloji, edebiyat vb. gibi nesnesi insan olan bilimler ile sözlü kültür, dirsek temasındadır. Bu bağlamda “sözlü gelenekte ortaya çıkan anlatımlar, sözlü tarih (oral history) çalışmalarının esas malzemesini teşkil etmektedir. Bu durum, halkbilimi ve tarih bilimi dalları arasında sıkı bir disiplinlerarası çalışmaya kuramsal bir yaklaşım kazandırmaktadır⁸(Çobanoğlu 2008: 132).”

Bu minvalde tarih bilimi ile kültür biliminin ortaklaşa çalıştığı ve üzerinde yeni kültürel tarihlerin inşa edildiği Tarihi Yeniden Kurma Metodu, yapılan araştırmanın kuramsal alt yapısını teşkil eder. Bilindiği üzere tarihi yeniden kurma kuramı, tarihin bilinmeyen veya elde çok az veri bulunan dönemlerini kavrayabilmek ve aydınlatmak amacıyla halkın yaşamından izler taşıyan folklor malzemelerinden yararlanmayı esas almıştır⁹(Akt: Ersoy; Dorson 2006:19). Bu çalışmada da Ankara Savaşı esnasında yaşanan; ancak yazılı tarihte yer almayan yerel hafızada muhafaza edilerek saklanmış bir olayın sözlü tarih bağlamında derlenmiş ve ele alınmıştır. Ankara Savaşı bilindiği üzere Türk tarihinde dönüm noktası sayılabilecek nitelikte, Yıldırım Bayezid ile Timur arasında vuku bulan Anadolu’da iktidar kurma savaşıdır. Savaş esnasında yerel halkın müdahil

³ Bilgi kuramsal. Ref: TDK

⁴ Ersoy, Ruhi(2009), Sözlü Tarih Folklor İlişkisi Baraklar Örneği, Akçağ Yayınevi; Ankara.

⁵ Dil, kültür ve tarih birliği.

⁶ “Sözlü Kültür” hakkında ayrıntılı bilgi için bkz:

Ong, Walter(2012), Sözlü ve Yazılı Kültür; Sözü Teknolojileşmesi, Metis Yayıncılık; İstanbul.

Dorson, Richard M.(2006), Günümüz Folklor Kuramları. Çev. Selcan Gürçayır ve Yeliz Özay.Geleneksel Yayınları: Ankara.

⁷ Tan, Nail (2003), Folklor (Halk Bilimi) Genel Bilgiler, İstanbul

⁸ Çobanoğlu, Özkul(2008), Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş, Akçağ Yayınevi, Ankara.

⁹ Ersoy, Ruhi(2009), Sözlü Tarih Folklor İlişkisi Baraklar Örneği, Akçağ Yayınevi; Ankara.

Turkish Studies

olduğu birçok olay yaşanmıştır; ancak yazılı tarih (ağırlıklı olarak resmi tarih) bu yaşanmışlıkları kayda geçirmemiştir. Ankara Savaşı esnasında, Kılıçlar Köyü'nde yaşanan bir olay köyün tarihine başlangıç kabul edilmiş, köyü yeniden adlandırmış ve yerel halkın ritüellerini değiştirecek nitelikte halkın yaşamında kayda değer izler bırakmıştır.

2. Ankara Savaşı'nda Kılıç Dede

1396 yılında Moğol komutanı Timur'un Anadolu'ya fethe çıkmasıyla birlikte, yeni kurulan Anadolu beylikleri birliği bozguna uğramıştır. Malatya, Sivas, Kayseri, Kırşehir, Tokat gibi Anadolu şehirlerini istila eden ve her girdiği bölgeye onarılması güç zararlar veren Timur, Tokat'tan Ankara'ya yöneldiğinde, Yıldırım Bayezid bu yönelişin istihbaratını almış ve Timur'u açıkça savaşa davet etmiştir. Tarihin belki de en tahkir edici mektubunu Timur'a gönderen Bayezid, savaş hazırlığını da tamamlamıştır¹⁰. Tatar askerleri ile işbirliğine gitmiş, teçhizatlarını bugün Kılıçlar adı ile bilinen o dönemde Çelençler adı ile anılan köye konuşlandırmış bir diğer rivayete göre de o köye ordunun kılıçlarını gömmek suretiyle saklamıştır. Saklanan kılıçların muhafazasında da "Kılıç Dede" adı ile anılan ancak gerçek adını bilemediğimiz kişi sorumlu tutulmuştur. Bu rivayetin devamında, köyün, Timur'un askerlerince basıldığı ve bu kılıç teçhizatını korumakla görevli olan "Kılıç Dede"nin şehit edildiği ve şehit edildiği yere defnedildiği üzerinedir.

Bilindiği üzere Horasan Erenleri¹¹ Anadolu'nun birçok noktasına yerleşmiş, tekkelerini kurmuş ve Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması uğruna cihad ülküsü ile mücadele etmişlerdir. Bu sebeptendir ki onlar ne sadece cihad uğruna kılıç vuran askerdir ne de dini öğretilerini yaymak için Anadolu'yu yurt seçmiş misyonerler. Onlar her iki mefkûreyi de şiar edinmiş alp-erenlerdir. Horasan Erenleri olarak bilinen alperenler, özellikle İç Anadolu'da konuşlanmışlardır. Sivas, Tokat, Kırşehir, Ankara hattında yoğunlaşan bu kişiler, kendilerini, dede, baba unvanlarıyla adlandırmışlardır. Buradan hareketle, Kılıçlar Köyü'nün isim babası olan Kılıç Dede'nin de Horasan Erenlerinden olması muhtemel dâhilindedir. Bu öngörüye dayanak olarak görülen olgulardan ilki "Kılıç Dede" isimli erin muhakkak ki bir adının olduğu ancak ona yüklenen ilahi vasfın neticesinde "dede" ve yaşanan olayın önemine binaen "Kılıç" adını almasıdır. İkinci olarak Alp-erenlik noktasını vurgulayan "Dede" unvanının verilmesidir. Güncel manada bakılacak olursa kılıç deposunun sorumluluğu, ordunun gözüpek, hızlı hareket edebilen, uyanık ve silah bilgisi yüksek olan askerine verilir; çünkü silah, askerin en önemli savunma aracıdır. Bu minvalde silahların koruyuculuğunu "dede" yaşındaki birine emanet edileceği çok da mümkün görülmemektedir. Bizim öngörümüz, dede vasfının Horasan Erenliği'nden gelmiş olabilirliği üzerinedir. Burada dikkat edilecek bir diğer husus köyün kuruculuğunun da Kılıç Dede'ye atfedilmesidir. Hâlbuki köyün Anadolu'nun Türklerce fethinden önce Rum köyü olduğu yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkmıştır¹². Rumların bölgeden çekilmesi ve bölgenin Türkleşmesinin ardından burada Türk yerleşim yeri kurulmuştur ve muhakkak ki bu yerleşim yerinin bir adı vardır. Ancak Türk kültüründe önemli bir yeri olan gazi-veli kültü bu noktada kendini gösterir; çünkü

¹⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz:

Marozzi, Justin(2007), Timurlenk; İslamın Kılıcı, Cihan Fatih, YKY yayınları: İstanbul.

Şami Nizamüddin(1987), Zafname, Çev. Necati Lugal, TTK Yayınları:Ankara.

Aka, İsmail(1991), Timur ve Devleti, TTK Yayınevi: Ankara

¹¹ Anadolu'ya Dandanakan(1040) Savaşı ve ardından Malazgirt Zaferi ile Türkistan'dan gelen Horasan Erenleri Osmanlı müverrihi Aşıkpaşazâde(1393?/1481)'nin, Abdalân-ı Rûm/Anadolu Abdalları olarak zikrettiği (Aşıkpaşazâde, 2007: 486) sufi yönü ön plana çıkan dervişlerdir. Bu Türkmen dervişleri bir yandan Anadolu'daki Türk iskânını hızlandırmış, bir yandan da Anadolu'nun İslamlaşmasına zemin hazırlamışlardır. Orta Asya menşeli Yesevî, Vefâî, Rıfâî, Kalenderî ve Haydarî gibi tarikatlara mensup bu mutasavvif şeyh ve dervişler, stratejik önemi bulunan bazı noktalara tekkelerini kurarak irşada koyulmuşlar ve Anadolu'ya dağılmışlardır(Togan, 1981: 206-220; Ocak, 1999: 82, 83).

¹² Köy yerleşkesinde bulunan Kilise Tepe adlı yer, Rumların ibadethanesinin ve yaşam alanlarının bulunduğu yerdir. Köylünün ekin ekmek için o bölgede yaptığı kazılar sonucunda birçok Şarap Küplerine denk gelinmiştir. Buradan çıkarılan kalıntılar, köy camisinin bahçesinde sergilenmektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013

Anadolu insanı kendilerine yurt kuran ve seçkin kişileri sonsuza değin yaşatmak, hem de kendi hayatlarını onlarla paylaşmak için bazı mekânlara kutsiyet vermişlerdir.¹³ Kılıç Dede'nin mezarının şehit edildiği yerde olması ve yiğitliğinden ötürü adının köye verilmesi bunun bir tezahürüdür.

3.Kılıç Dede Etrafında Oluşan Menkıbeler

Türk kültür tarihinde atalar kültü¹⁴ne binaen yapılan uygulamalar, Türklerin birçok dini kabul etmeleri ve teamüllerini oluşturmaları esnasında kaybolmamış bir kült olarak varlığını devam ettirmiştir. Türk halk kültüründe, tabiatüstü güçleri olduğuna inanılan insanlar olarak yatırlar, evliyalar ve şehitler, son derece geniş bir yer tutar. Temel nitelikleri yaşarken ve öldükten sonra olağanüstü ve akıldışı işleri başarma gücünde olmalarıdır¹⁵ (Çobanoğlu 165)". Türk inanç kültüründe atalar kültü olarak bilinen inancın nitelikleri olan, ataların mezarlarını ziyaret etmek, onlar için kurban kesmek, yüzü suyu hürmetine istekte bulunmak hatta mezarı etrafında adak yerleri oluşturmak, mezarına zarar gelmemesi için mezarın üstünü dönemin şartların göre örmek vb. gibi inanışlar, Kılıç Dede çevresinde de oluşturulmuş, daha ötesinde menkıbelerle süslenmiştir. Bu menkıbelerden birisi imamın, cemaatin olmamasını bahane ederek ezanı okuyup camiden çıkıp gitmesi dolayısıyla Kılıç Dede'nin, imamın omzuna dokunup arkadaki cemaati göstermesi üzerine imamın şoka girip korkuyla namaz kılmasıdır.¹⁶ Bir diğer menkıbe ise mezarının üstüne kedi köpek tavuk vb. hayvanların çıkmaması için çalı ile örtülmesi üzerine köyün muhtarının rüyasında Kılıç Dede'yi görmesi ve Kılıç Dede'nin üzerindeki çalıların alınmasını istemesidir. Çalıları almayan muhtar bi sonraki gün çalıları almak üzere mezara gittiğinde üzerinde kat kat bulunan çalıları etrafa saçılmış halde görmesi, halkın gözünde Kılıç Dede'nin kutsiyetini bir kez daha onamıştır. Bir diğeri menkıbe ise küçük bir çocuğun, mezarın yakınında bulunan bir evden mezarlığın üzerine tuvaletini yapması anında düşüp bacağı kırması hadisesidir. Bu gibi olaylar köylünün gözünde Kılıç Dede'yi veli makamına yükseltmiştir. Şehit olan askerlerin veli makamına yükseltilmesi Anadolu'nun pek çok yerinde karşılaşılan bir durumdur. Bu minvalde halk nezninde bu askerler, "Şehit olduktan sonraki yaşantılarında Allah'ın rızasını kazanmış ve sevgili kullar olarak görülürler. Kendilerini kızdıracak davranışlardan kaçınılır ve evliyalarla yatırlara gösterilen saygı ve sevgiyle kendilerini görenlerin veya başka şekillerde iletişim kurduklarını iddia edenlerin anlattıkları memoraatlarla çok kısa bir sürede yatır veya evliya kültüne dönüşerek mezarları bir ziyaretgâh halini alır" (Çobanoğlu 2003: 166).

Kutsallığına inanılan Kılıç Dede etrafında oluşmuş en önemli kült, onun askerliğinin kutsal bir şekilde son bulması üzerinedir. Bu inanıştan hareketle Kılıçlar köyünün ve civar köylerinin gençleri askere giderken dualarını Kılıç Dede'nin mezarı etrafında yapar ve duası burada yapılan askerin şehit olmadan, sağ salim askerliğini bitirip geleceklerine inanırlar. Halk anlatısına göre de duası orada yapılan hiçbir asker şehit olmamış, hepsi sağ salim evlerine dönmüştür. Yüzü suyu hürmetine edilen dualardan bir diğeri ise düğün törenlerinde kız evinden alındıktan sonra mezarın etrafında döndürülerek duasının okunmasıdır. Burada yapılan dua ile/yahut köyün ulusu olduğundan onun izni ile kurulan yuvanın, mutlu ve bir ömür süreceğine inanmalarıdır. Köylünün

¹³ Artun, Erman, Adana İnanç Merkezleri ve Bunlara Bağlı Kültür Değerleri, Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi Yayını, Adana.

¹⁴ Atalar kültü, ölmüş ataları tazim ve onlar için kurbanlar sunma inanç ve âdetidir. Ölen ataların ve özellikle babaların ruhlarının geride kalanlara iyilik ya da kötülüklerinin dokunabileceği inancı, onlara karşı duyulan minnet duygusu, atalar kültürünün temelini oluşturmaktadır. Bununla birlikte, atalar kültüründe ölen her atanın ruhu ve dolayısıyla da mezarı kült konusu olmamakta, yalnızca saygıdeğer olanlar buna erişmektedirler. Bu anlamda "ölüler kültü" ile atalar kültürünü de birbirinden ayırt etmek gerekmektedir (Güngör, 2002, C.3: 264)

¹⁵ Çobanoğlu, Özkul(2003), Türk Halk Kültüründe Memoraatlar ve Halk İnançları, Akçağ Yayınevi; Ankara.

yağmur duasına çıkmadan önce Kılıç Dede'ye gelip dua etmesi/ondan dua istemesi de Kılıç Dede'nin halk nezdinde veli makamında oluşunun bir diğer göstergesidir.

4.Sonuç

İnsanlık tarihi boyunca yazılı tarihin kısa geçmişine kıyasla sözlü tarihin insanlıkla eşdeğer bellek kayıtlarının uzunluğu ve toplumsal hafızada saklanması itibariyle önemsenmesi gereken toplumsal kültür kaynağıdır. Dilden dile aktarılan sadece tarihi mevzular değil; tarih içinde halkbilisidir. Tarihi Yeniden Kurma Kuramı bağlamında ele alınan Kılıçlar Köyü tarihi ve Kılıç Dede'nin menkıbevi kişiliği, sadece Ankara Savaşı'nın bir kesitini anlatmakla kalmaz, savaş esnasında bir askerın şehit oluşundan itibaren köyün adından başlayan değişimle birlikte köylünün hayatındaki geçiş dönemlerinde görülen dua törenleri, toplumsal belleğinde sakladığı kültürel inançların uygulanışı da bu araştırma esnasında karşılaşılan tarihsel ve folklorik bilgilerdir. Sadece adından ibaret olup yazılı belgesi olmayan bu köyün tarihini yeniden ele alma ve ritüellerini ve inanışlarını sergileme fırsatı veren bu araştırma, sözel belleğin önemsenmesi gereken bir olgu olduğu ile kültür ve tarih bilimcileri karşı karşıya bırakır.

Köyün kurucusu olarak bilinen Kılıç Dede'nin kabri

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013

5.KAYNAKÇA

- AKÇALI A. Aslı ve ARSLAN Erhan, *Tarih Öğreniminin İyileştirilmesi Yolunda Alternatif Bir Yöntem: Sözlü Tarih*, Kastamonu Eğitim Dergisi, sf:669-688, Mayıs 2012 Cilt:20 No:2.
- Âşıkpaşazâde. (2007). *Tevârîh-i Âl-i Osman*, haz. Kemal Yavuz-M. A. Yekta Saraç. İstanbul: Gökkuşbu Yayınları.
- ÇOBANOĞLU, Özkul, *Halk Bilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*, Ankara.
- ÇOBANOĞLU, Özkul(2003), *Türk Halk Kültüründe Memoratlar ve Halk İnançları*, Akçağ Yayınevi; Ankara.
- DANACIOĞLU, E. (2001). *Geçmişin İzleri: Yanbaşımızdaki Tarih İçin Bir Kılavuz*. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı
- DORSON M., Richard, *Günümüz Folklor Kuramları*, Çev. Selcan Gülçayır, Yeliz Özay, Ankara.
- LEHANE, S., GOLDMAN, R. (1977). *Oral History: Research and Teaching Tool for Educators*. *The Elementary School Journal*, 77 (39), 173-181.
- MAROZZİ, Justin(2007), *Timurlenk; İslamın Kılıcı*, Cihan Fatihi, YKY yayınları; İstanbul.
- OCAK, Ahmet Yaşar(1999). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Marjinal Süfilik Kalenderîler(XIVXVII. Yüzyıllar)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- ŞAMİ Nizamüddin(1987), *Zafername*, Çev. Necati Lugal, TTK Yayınları:Ankara.
- TAN, Nail, *Folklor (Halk Bilimi) Genel Bilgiler*, İstanbul.
- THOMPSON, Paul, 1999, *Geçmişin Sesi* (çev. Şehnaz Layıkel), İstanbul.
- YILDIRIM, Dursun, *Türk Bitiği*, Ankara

Kaynak Kişiler:

- Ahmet KOCABAŞ, 66, Çifçi, emekli, Ankara- Kılıçlar Köyü.
- Sadık ÖZDEN, 80, Çifçi, emekli, Ankara- Kılıçlar Köyü.
- İhsan BAY, 55, Çifçi, emekli, Ankara- Kılıçlar Köyü.